

Marta Sagan-Martko

Uniwersytet Rzeszowski

ORCID: 0000-0003-1385-2141

msagan@ur.edu.pl

Ingerencja organów podatkowych w prawo do prywatności podatnika

Wstęp

Prawo do prywatności i jego regulacje stanowią istotny element dociekań w wielu obszarach nauk prawnych, w tym w prawie podatkowym. Dlatego też celem niniejszego opracowania jest wskazanie i analiza wybranych zagrożeń ingerujących w konstytucyjny wzorzec prawa do prywatności na gruncie prawa podatkowego. Dynamicznie rozwijające się i zmieniające w tym zakresie ustawodawstwo ten wzorzec deformuje. W tytule opracowania użyto terminu „ingerencja”, który wywodzi się z języka łacińskiego (*ingere* ‘wprowadzać; nalegać, naciskać’). Oznacza on „działanie polegające na tym, że ktoś podejmuje określone czynności w odniesieniu do czegoś, co bez tych czynności mogłoby funkcjonować samodzielnie, ale osoba ta uważa, że podjęcie tych czynności jest konieczne lub że ma ona do nich prawo”¹. Ponadto kojarzone jest z „mieszaniem się do czegoś, wtrącaniem się w cudze sprawy, a także naruszaniem jakiegoś stanu przez czynniki zewnętrzne; wpływaniem na coś”². Takie rozumienie wskazanego terminu wydaje się najbardziej adekwatne do przyjętej narracji dotyczącej negatywnego zjawiska wnikania w treść konstytucyjnej regulacji prawa do prywatności i ugruntowanej w tym zakresie doktryny. Wybór właśnie tego, negatywnie nacechowanego terminu podyktowany jest zakresem czynności realizowanych przez organy podatkowe, które zostały wyposażone w szereg kompetencji mających na celu maksymalizację wpływów budżetowych poprzez usprawnienie procesu egzekwowania należności publicznoprawnych czy też badania prawidłowości rozliczeń

¹ *Wielki słownik języka polskiego*, hasło: ingerencja, <https://wsjp.pl/haslo/podglad/33368/ingerencja> (data dostępu: 24.06.2025).

² *Słownik języka polskiego*, hasło: ingerencja, <https://sjp.pl/ingerencja> (data dostępu: 9.07.2025).

podatników. Realizacja dochodów przez organ podatkowy może być bowiem rozumiana jako proces wielofazowy – od powstania zobowiązania do jego wykonania (dobrowolnego lub przymusowego)³. Nie oznacza to jednak, że każda niekorzystna zmiana w sytuacji majątkowej obywatela stanowi ograniczenie jego praw. Potrzebna zatem wydaje się próba ustalenia, jakie sposoby działania organów podatkowych są zasadne, a które stanowią nadmierną ingerencję w sferę konstytucyjnych praw i wolności. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie nie został dotąd ustalony zakres uprawnień przysługujących organom podatkowym dotyczący pozyskiwania i przetwarzania informacji oraz precyzyjny katalog instytucji służących do ich pozyskiwania⁴.

W badaniach skorzystano z metody formalno-dogmatycznej, która jako podstawowa dla badań prawniczych posłużyła do egzegezy i interpretacji aktów prawnych.

Konstytucyjne regulacje materii podatkowej

Specyfika prawa podatkowego dotyczy przede wszystkim jego przedmiotu, czyli obowiązku ponoszenia ciężarów publicznych. W mniejszym zaś stopniu artykułowane są uprawnienia podatkowe⁵. W zakresie tworzenia prawa podatkowego trzy przepisy Konstytucji RP⁶ wyznaczają główną oś dalszych rozważań – są to: art. 84, art. 168 i art. 217⁷. Należy w tym miejscu także wskazać na to, że wiele wymogów odnośnie do stanowienia prawa podatkowego w Polsce wyprowadzono w drodze wykładni z innych przepisów ustawy zasadniczej. Szczególną rolę odgrywa dorobek orzeczniczy Trybunału Konstytucyjnego wypracowany na tle art. 2 Konstytucji RP (wyprowadzono z niego

³ K. Teszner, *Podstawowe konstrukcje w zakresie realizacji zobowiązań podatkowych*, [w:] L. Etel (red.), *Prawo daninowe*, seria: System Prawa Finansowego, t. 3, Warszawa 2010, s. 642; H. Dzwonkowski, *Stosunek prawny – obowiązek podatkowy – zobowiązanie podatkowe*, [w:] H. Dzwonkowski, J. Głuchowski, A. Pomorska (red.), *W kręgu prawa podatkowego i finansów publicznych. Księga dedykowana prof. Cezaremu Kosikowskiemu w 40-lecie pracy naukowej*, Lublin 2005, s. 105.

⁴ A. Franczak, *Ochrona praw podatnika a dopuszczalny zakres informacji przekazywanych w trybie art. 45 ust. 1 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej. Glosa aprobowana do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 maja 2021 r. (III FSK 928/21, LEX nr 3181325)*, „*Studia Iuridica Lubliniensa*” 2023, t. 32, nr 2, s. 348 i przywołana tam literatura, DOI: 10.17951/sil.2023.32.2.347-358.

⁵ C. Kosikowski, *Kontrola tworzenia prawa podatkowego*, [w:] E. Ruśkowski (red.), *Kontrola tworzenia i stosowania prawa podatkowego pod rządami Konstytucji RP*, Warszawa 2006, s. 63.

⁶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

⁷ Wymogi dotyczące projektów ustaw podatkowych określa art. 123 ust. 1 Konstytucji RP, ale nie będzie on przedmiotem szerszego komentarza ze względu na ściśle określony przedmiot opracowania.

dwie fundamentalne zasady ustrojowe: zasadę państwa prawnego i zasadę sprawiedliwości⁸ społecznej⁹.

Nalożenie w art. 84 Konstytucji RP na każdego obywatela obowiązku świadczenia pieniężnego, bez wzajemnego świadczenia z jego strony, wskazuje na szczególne znaczenie Konstytucji RP dla prawa podatkowego¹⁰. Z powołanego przepisu wynika powszechność obowiązku utrzymywania państwa i podtrzymywania jego funkcji przez wszystkich, którzy korzystają z dóbr publicznych oferowanych przez Rzeczpospolitą Polską¹¹. Obowiązek ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych wiąże się ściśle z władztwem państwa w sferze finansowej, z jego zadaniami społecznymi i odpowiedzialnością za kształtowanie dochodów państwa¹². Władztwo finansowe państwa w zakresie nakładania obowiązku ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych nie jest jednak nieograniczone ze względu na możliwy konflikt z wolnościami i prawami jednostki, a także innymi zasadami i nakazami Konstytucji¹³. W odniesieniu do ograniczeń władztwa daninowego Trybunał Konstytucyjny stanął na stanowisku, mając na względzie to, że regulacja prawna obowiązku daninowego ma wyraźną podstawę konstytucyjną w art. 84 i art. 217, iż ingerencja państwa w prawa majątkowe nie może być rozpatrywana w kategoriach ograniczeń w korzystaniu z konstytucyjnych wolności i praw określonych w art. 31 ust. 3, ale w kategoriach relacji między obowiązkami konstytucyjnymi z jednej strony i ochroną konstytucyjnych wartości z drugiej strony¹⁴. Teresa Dębowska-Romanowska podkreśla, że „obowiązki podatkowe (daninowe) nie są wyjątkiem od praw i wolności obywatelskich, lecz opozycją do wolności – stałym nieodzownym uszczerbkiem w tej wolności »ceną«, jaką każdy z nas płaci za zorganizowane i bezpieczne (względnie) życie w tym społeczeństwie”¹⁵. Art. 217 Konstytucji RP ustanawia zasadę władztwa daninowego państwa,

⁸ Na temat sprawiedliwości opodatkowania por. A. Gomułowicz, *Podatki a etyka*, Warszawa 2013, s. 36 i nast.

⁹ R. Dowgier, *Konstytucyjne podstawy stanowienia prawa podatkowego w Polsce*, [w:] J. Matwiejuk (red.), *Konstytucyjno-ustawowa regulacja stosunków społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Białoruś*, Białystok 2009, s. 241.

¹⁰ R. Mastalski, *Prawo podatkowe*, Warszawa 2014, s. 5. Warto podkreślić, że takie rozwiązanie różni wyraźnie Konstytucję RP od konstytucji z 1952 r. i jej przepisów obowiązujących do 1997 r., które nie zawierały wyodrębnionej podstawy przedmiotowego obowiązku. Por. idem, *Interpretacja prawa podatkowego. Źródła prawa podatkowego i jego wykładnia*, Wrocław 1989, s. 46.

¹¹ T. Dębowska-Romanowska, *Prawo finansowe. Część konstytucyjna wraz z częścią ogólną*, Warszawa 2010, s. 123.

¹² T. Dębowska-Romanowska, *Istota i treść władztwa finansowego*, [w:] T. Dębowska-Romanowska, A. Jankiewicz (red.), *Konstytucja, ustrój, system finansowy państwa. Księga pamiątkowa ku czci prof. Natalii Gajl*, Warszawa 1999, s. 345–353.

¹³ K. Działocha, A. Łukaszczyk, [w:] L. Garlicki, M. Zubik (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 2, 2016, Lex, komentarz do art. 84.

¹⁴ Wyrok TK z 5 listopada 2008 r., sygn. akt SK 79/06, OTK-A 2008, Nr 9, poz. 153.

¹⁵ T. Dębowska-Romanowska, *Prawo finansowe...*, s. 124.

choć jednocześnie nie określa materialnych granic opodatkowania. Stanowi on także o gwarancjach praw podatnika i wprowadza zasadę ustawowej regulacji stosunku podatkowego¹⁶.

Stanowienie prawa podatkowego w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał w swym orzecznictwie, że przepisy regulujące problematykę danin publicznych muszą być zgodne z całokształtem obowiązujących norm i zasad konstytucyjnych. Swoboda ustawodawcy w zakresie kształtowania regulacji podatkowych jest ograniczona koniecznością poszanowania wartości i zasad konstytucyjnych, w tym zwłaszcza wynikających z art. 2, takich jak: zasada proporcjonalności, zasada sprawiedliwości podatkowej oraz zasady prawidłowej legislacji¹⁷. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. W tym kontekście rozpatrywane będą w dalszej części opracowania wybrane kompetencje nadane organom podatkowym. Wynikiem dorobku orzeczniczego Trybunału Konstytucyjnego jest sformułowanie zasad: wyłączności władzy ustawodawczej w stanowieniu dochodów i wydatków publicznych, ustawowego wymogu określenia wszystkich elementów konstrukcji podatku, pewności prawa, zakazu działania prawa wstecz, zakazu wprowadzania zmian w prawie podatkowym w czasie trwania roku podatkowego, ochrony praw słusznie nabytych, sprawiedliwości podatkowej i równości podmiotów, prawa do sądu, szczególnych gwarancji ochrony interesu jednostki¹⁸. Jerzy Oniszczyk dokonał klasyfikacji tych zasad i wyróżnił następujące ich grupy: podstawowe zasady systemu prawa daninowego, podstawowe zasady prawa daninowego, zasady tworzenia prawa daninowego wynikające z wymogów państwa prawnego oraz – będące szczególnym przedmiotem zainteresowania ze względu na tematykę opracowania – zasady ochrony praw obywatelskich

¹⁶ M. Florczak-Wątor, [w:] P. Tuleja (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, 2023, Lex, komentarz do art. 217.

¹⁷ Zob. wyroki TK: z 25 listopada 1997 r., sygn. akt K 26/97, OTK 1997, Nr 5–6, poz. 64; z 7 czerwca 1999 r., sygn. akt K 18/98, OTK 1999, Nr 5, poz. 95; z 5 stycznia 1999 r., sygn. akt K 27/98, OTK 1999, Nr 1, poz. 1.

¹⁸ C. Kosikowski, *Finanse publiczne w świetle Konstytucji RP oraz orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (na tle porównawczym)*, Warszawa 2004, s. 196–197 i przywołana tam literatura.

w zakresie prawa daninowego, do których zaliczył: zasadę proporcjonalności, zasadę określoności, zasadę ochrony prywatności i tajemnicy podatkowej oraz zasadę ochrony sądowej podatnika¹⁹. Zasady podatkowe mają równocześnie stanowić gwarancję praw obywatelskich²⁰. Celem nadrzędnym wskazanych zasad jest ochrona podatnika. Jego pozycja w stosunku prawnopodatkowym jest bowiem słaba, co wynika z natury podatku cechującego się przymusem, bezzwrotnością i nieekwiwalentnością²¹.

Organy podatkowe

Organy podatkowe zostały wyszczególnione w art. 13 Ordynacji podatkowej²², ale ustawodawca nie zdefiniował pojęcia „organu podatkowego”. Mimo że odstąpiono od sformułowania pojęcia normatywnego, odniesiono się do organów podatkowych z zamiarem zamkniętego skatalogowania podmiotów, które pełnią tę funkcję²³. Brak definicji legalnej jest uzasadniany różnicowaniem organów podatkowych pod względem ustrojowo-organizacyjnym, odmienną właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, a przez to zróżnicowanym zakresem przyznanych tym organom kompetencji²⁴. Doktryna prawa podatkowego również nie sformułowała jednolitej definicji tego pojęcia, a te proponowane w literaturze przedmiotu kładą nacisk głównie na aspekt podmiotowy oraz ogólną kompetencję rozumianą jako całokształt spraw związanych z wymiarem i poborem podatków. Brak definicji legalnej organu podatkowego nie został wypełniony w doktrynie prawa podatkowego stworzeniem jednolitej definicji tego pojęcia. Proponowane w literaturze określenia uwzględniają przede wszystkim aspekt podmiotowy oraz ogólną kompetencję, rozumianą jako całokształt spraw związanych z wymiarem i poborem podatków²⁵. Mając na uwadze problematykę niniejszego tekstu

¹⁹ J. Oniszczyk, *Podatki i inne daniny w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2001, s. 29 i nast.

²⁰ Por. T. Dębowska-Romanowska, *Obliczenie podatku a gwarancje praw obywatelskich*, „Państwo i Prawo” 1998, z. 7, s. 22 i nast.

²¹ W. Łączkowski, *Orzecznictwo Polskiego Trybunału Konstytucyjnego dotyczące trybu uchwalania ustaw podatkowych*, „Roczniki Nauk Prawnych” 1998, t. VIII, s. 86.

²² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 111 z późn. zm.). Ustawa ta dopuszcza możliwość uzupełnienia tego katalogu. Zgodnie z art. 13a Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, nadać uprawnienia organów podatkowych następującym organom: Szefowi Agencji Wywiadu, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefowi Służby Wywiadu Wojskowego, Szefowi Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

²³ K. Teszner, [w:] L. Etel (red.), *Ordynacja podatkowa*, t. 1: *Zobowiązania podatkowe. Art. 1–119zzk. Komentarz aktualizowany*, 2025, Lex, komentarz do art. 13.

²⁴ Idem, *Administracja podatkowa i kontrola skarbową w Polsce*, Warszawa 2012, s. 46.

²⁵ B. Brzeziński, *Prawo podatkowe*, Toruń 1999, s. 60.

i zakres kompetencji przyznanych poszczególnym organom podatkowym szczególną uwagę poświęcono przepisom regulującym działanie organów Krajowej Administracji Skarbowej.

Zakres regulacji prawa do prywatności

Zarówno prawo do prywatności, jak i pojęcie prywatności w polskiej nauce prawa nie są definiowane w sposób jednolity. Objęcie zakresem prawa do prywatności wielu składowych o różnej naturze powoduje spory w zakresie definicji²⁶. Przedstawiciele doktryny są natomiast zgodni co do tego, że prywatność jest pojęciem szerokim oraz złożonym. Wyodrębnia się dwa główne podejścia do kategorii prywatności. Pierwsze z nich podkreśla znaczenie zwiększenia form i zakresu poziomu ochrony prywatności, co jest konsekwencją przyjęcia liberalnego poglądu o istnieniu różnie definiowanej sfery życia niepodlegającej kontroli ze strony państwa oraz innych osób²⁷. Drugie dąży do ograniczenia sfery prywatności, podając jako uzasadnienie działalność wyspecjalizowanych instytucji państwowych, zwalczających zagrożenia wymierzone w szeroko rozumiane bezpieczeństwo²⁸. Co prawda prawo do prywatności nie zostało wprost wskazane w treści art. 23 Kodeksu cywilnego²⁹, ale warto zaznaczyć, że sama koncepcja ochrony prawa do prywatności narodziła się właśnie w kręgu prawa cywilnego³⁰. Także w orzecznictwie obserwuje się odniesienie koncepcji ochrony dóbr osobistych (art. 23 i 24 Kodeksu cywilnego) do sfery życia prywatnego i sfery intymności³¹. Prywatność jako dobro została w późniejszym okresie podniesiona do wartości chronionej przez Konstytucję RP. Poszczególne elementy prawa do prywatności określają kolejne przepisy konstytucyjne, tj. art. 48–51, art. 53 ust. 7, art. 76, stanowiące *lex specialis* względem art. 47. Jeżeli określony element prywatności nie został objęty zakresem regulacji pozostałych przepisów ustawy zasadniczej,

²⁶ K. Motyka, *Prawo do prywatności i dylematy współczesnej ochrony praw człowieka na przykładzie Stanów Zjednoczonych*, Lublin 2006, s. 137.

²⁷ Ochrona prywatności zakładająca prawo wyłącznej kontroli jednostki nad określoną sferą życia odnosi się do dwóch płaszczyzn, tj. do stosunków jednostki z innymi jednostkami (układ horyzontalny) oraz w relacjach jednostka – władza publiczna (układ wertykalny). Tak: M. Saffjan, *Prawo do ochrony życia prywatnego*, [w:] *Szkola Praw Człowieka*, Warszawa 2006, s. 213.

²⁸ J. Braciak, *Prawo do prywatności*, [w:] B. Banaszak, A. Preisner (red.), *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, Warszawa 2002, s. 278.

²⁹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1061 z późn. zm.).

³⁰ Szerzej: M. Sagan, *Tajemnica bankowa a prawo do prywatności w prawie polskim*, Rzeszów 2021, s. 158 i nast. oraz przywołana tam literatura.

³¹ Wyrok SN z 8 kwietnia 1994 r., sygn. akt III ARN 18/94, OSNP 1994, Nr 4, poz. 55. W uzasadnieniu tego wyroku wskazano, że „(...) wszelkie przepisy dotyczące ograniczeń sfery osobistej wolności obywateli muszą co do celu, treści i wymiaru znajdować uzasadnienie w ustawach i odpowiadać międzynarodowemu systemowi ochrony praw człowieka”.

oznacza to, że gwarancje jej ochrony wynikają bezpośrednio z art. 47³². W odniesieniu do problematyki niniejszego opracowania należy podkreślić, że pozostające do dyspozycji władz publicznych, w tym organów podatkowych, środki pozwalają na daleko idącą ingerencję w prawo do prywatności. Jeśli nie zostanie zachowana proporcjonalność wyznaczająca miarę zakresu i procedury tej ingerencji, zdolna jest ona przekreślić nawet istotę prawa do prywatności. To zaś – z uwagi na immanentny związek między prywatnością i godnością – mogłoby zagrozić godności jednostki, wręcz pozbawiając ją autonomii informacyjnej polegającej, jak stwierdził Trybunał Konstytucyjny, orzekając w sprawie o sygn. akt K 4/04, na ochronie każdej informacji osobowej i przyznaniu podstawowego znaczenia przesłance zgody osoby zainteresowanej na udostępnienie informacji³³. Trybunał Konstytucyjny odnosi prawo do prywatności do dwóch płaszczyzn: prawa jednostki do prawnej ochrony sfer jej życia wskazanych w pierwszej części art. 47 Konstytucji RP oraz prawa do wolności decydowania w sprawach określonych w drugiej części tego przepisu. Pierwszemu prawu jednostki musi towarzyszyć ustawowa regulacja pozwalająca chronić prywatność, życie rodzinne, cześć i dobre imię. Drugie oznacza zakaz ingerencji w wolność kształtowania przez jednostkę jej życia osobistego³⁴. Na uwagę w tym miejscu zasługuje również orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, z którego wynika, że autonomia informacyjna, której wyodrębnienie normatywne z całości ochrony prywatności przewiduje art. 51 Konstytucji RP, jest uzasadniona częstotliwością, uporczywością i typowością wkraczania w prywatność przez władzę publiczną. Ustanowienie w art. 51 ust. 2 Konstytucji RP odrębnego zakazu ułatwia zatem dostrzeżenie takiego wkroczenia i upraszcza przedmiot dowodu, że takie wkroczenie nastąpiło. Przedmiotem dowodu staje się wtedy bowiem tylko to, czy pozyskiwanie informacji było konieczne, czy tylko „wygodne” lub „użyteczne” dla władzy. Dowodu wymaga, że złamanie autonomii informacyjnej było konieczne (niezbędne) w demokratycznym państwie prawnym³⁵. W związku z dynamicznym rozwojem technologicznym pojawiają się coraz to nowe zagrożenia dla prywatności. Lawinowy wzrost liczby dostępnych danych oraz coraz niższe koszty dostępu do informacji znacząco utrudniają opanowanie sytuacji pod względem ochrony prywatności³⁶.

³² M. Florczak-Wątor, [w:] P. Tuleja (red.), op. cit., komentarz do art. 47.

³³ Wyrok TK z 20 czerwca 2005 r., sygn. akt. K 4/04, OTK ZU 2005, Nr 6/A, poz. 64. Por. orzeczenie TK z 31 stycznia 1996 r., sygn. akt K 9/95, OTK ZU 1996, Nr 1, poz. 2.

³⁴ Wyrok TK z 5 marca 2013 r., sygn. akt U 2/11, OTK-A 2013, Nr 3, poz. 24.

³⁵ Por. wyroki TK: z 20 listopada 2002 r., sygn. akt K 41/02, OTK-A 2002, Nr 6, poz. 83; z 12 grudnia 2005 r., sygn. akt K 32/04, OTK-A 2005, Nr 11, poz. 132; z 23 czerwca 2009 r., sygn. akt K 54/07, OTK-A 2009, Nr 6, poz. 86; z 30 lipca 2014 r., sygn. akt K 23/11, OTK-A 2014, Nr 7, poz. 80; z 11 października 2016 r., sygn. akt SK 28/15, OTK-A 2016, Nr 79.

³⁶ M. Kutylowski, *Nowe perspektywy ochrony prawa do prywatności*, [w:] E. Galewska, S. Kotecka (red.), *X-lecie. Księga pamiątkowa z okazji dziesięciolecia Centrum Badań Problemów*

Ingerencja organów podatkowych w sferę prywatności na wybranych przykładach

Wydaje się, że szczególnie szerokie działania w zakresie ingerencji w prywatność podejmują organy Krajowej Administracji Skarbowej, pozyskując m.in. informacje objęte tajemnicami zawodowymi: bankową, lekarską czy tajemnicami zawodowymi osób wykonujących zawody prawnicze.

Pozornie niewielka modyfikacja³⁷ treści art. 48 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej³⁸, dotyczącego udzielania informacji przez banki i inne instytucje finansowe oraz kredytowe, spowodowała znaczące rozszerzenie uprawnień organów Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie pozyskiwania informacji konfidenacyjnych. Drastycznie zmieniono zakres podmiotowy ingerencji w sferę prywatności. Pozyskiwanie informacji przez organy Krajowej Administracji Skarbowej na podstawie wskazanego przepisu ma dotyczyć nie tylko osób posiadających status podejrzanego, ale osób fizycznych, będących w zainteresowaniu tych organów. Co prawda żądanie takie niezmiennie pozostawać ma w związku z wszczętym postępowaniem przygotowawczym lub czynnościami wyjaśniającymi odpowiednio w sprawie o przestępstwa albo wykroczenia, także skarbowe. To niewątpliwie jedna z najbardziej niekorzystnych zmian z punktu widzenia ochrony tajemnicy bankowej stanowiącej element prawa do prywatności, bowiem treść powołanego przepisu daje bardzo szerokie możliwości przeświadczenia rachunków bankowych jeszcze przed postawieniem zarzutów danej osobie. Dotychczas Szef Krajowej Administracji Skarbowej oraz naczelnicy urzędów celno-skarbowych mogli uzyskiwać informacje dotyczące podatnika dopiero po dokonaniu tej czynności.

Kolejnym przykładem zasługującym na uwagę jest zjawisko uzyskiwania przez Krajową Administrację Skarbową danych o wystawionych receptach³⁹ w celu wyliczenia na ich podstawie liczby świadczeń udzielonych przez dany podmiot leczniczy⁴⁰. Należy stanowczo stwierdzić, że tego rodzaju działania

Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej i Studenckiego Koła Naukowego, Wrocław 2012, s. 138.

³⁷ Art. 20 ustawy z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2105 z późn. zm.).

³⁸ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 615 z późn. zm.).

³⁹ Zakres danych obejmował: NIP usługodawcy, REGON usługodawcy, nr księgi rejestrowej (kod_ext), typ usługodawcy, datę wystawienia recepty, PESEL wystawcy, numer prawa wykonywania zawodu, rodzaj zawodu, imiona wystawcy, nazwisko wystawcy, PESEL usługobiorcy, liczbę wystawionych recept (na rzecz jednego usługobiorcy w danym dniu).

⁴⁰ Proces ten odbywa się w ramach działalności analitycznej. Jest prowadzona przez Krajową Administrację Skarbową w zakresie powierzonych jej zadań, ale nie została zdefiniowana w aktualnie obowiązujących przepisach. Zgodnie z dyspozycją art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej do jej zadań należy prowadzenie działalności analitycznej, prognostycznej i badawczej dotyczącej zjawisk występujących we właściwości Krajowej Administracji Skarbowej

naruszają równowagę między prywatnością pacjenta a interesem publiczno-prawnym. Nie można bowiem uznać, że działalność analityczna Krajowej Administracji Skarbowej, mająca na celu kontrolowanie przestrzegania przez lekarzy świadczących odpłatne usługi medyczne rzetelnego rozliczania się z uzyskiwanych dochodów, jest okolicznością uzasadniającą pozyskiwanie informacji objętych tajemnicą lekarską, która jako instytucja gwarantująca prawo do prywatności odnosi się zarówno do informacji mających związek z diagnozą i leczeniem pacjenta, jak i do informacji niemających takiego związku (np. numer PESEL pacjenta oraz liczba wystawionych na jego rzecz recept). Naczelny Sąd Administracyjny wprost wskazał, że dane, takie jak imię, nazwisko i adres, są objęte tajemnicą medyczną na tych samych zasadach co informacje dotyczące przebiegu leczenia⁴¹. Już sama informacja o fakcie korzystania z usług medycznych lekarza danej specjalności może zostać uznana za sprzeczną z interesem osobistym czy gospodarczym określonej osoby. W sprawie interweniował Rzecznik Praw Obywatelskich⁴².

Przykładem działań ingerujących w prywatność jest także nałożony na niektóre podmioty wykonujące zawody zaufania publicznego obowiązek raportowania schematów podatkowych. Konieczność implementacji do polskiego prawa schematów podatkowych została wprowadzona przepisami dyrektywy Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych⁴³. Do przepisów korporacyjnych adwokatów⁴⁴, radców prawnych⁴⁵ oraz doradców podatkowych⁴⁶ wprowadzone zostały przepisy

oraz analizy ryzyka. Celem stosowania analizy jest zapobieganie powstawaniu lub minimalizowanie ryzyka związanego z niewypełnianiem obowiązków podatkowych i celnych. Zob. D. Strzelec, *Zadania Krajowej Administracji Skarbowej*, 2017, Lex.

⁴¹ Wyrok NSA z 4 marca 2016 r., sygn. akt II FSK 1452/14, MP 2016, Nr 7, poz. 34–37. Mimo odniesienia do stanu faktycznego sprzed wejścia w życie ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej tezy zachowują aktualność.

⁴² Pismo Rzecznika Praw Obywatelskich do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z dnia 8 kwietnia 2024 r., sygn. VII.520.20.2023.MK, https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2024-04/Do_KAS_recepty_swiaadczenia_wyliczanie_8_04_2024.pdf (data dostępu: 27.06.2025) oraz odpowiedź na pismo z dnia 8 kwietnia 2024 r., znak VII.520.20.2023.MK, znak sprawy: DNK2.055.1.2024, https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2024-05/Odpowiedz_KAS_recepty_swiaadczenia_wyliczanie_06_05_2024.pdf (data dostępu: 27.06.2025).

⁴³ Dyrektywa Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych (Dz.U. UE L z 2018 r., Nr 139, s. 1 z późn. zm.), dalej jako DAC6.

⁴⁴ Art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1564).

⁴⁵ Art. 3 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 499).

⁴⁶ Art. 37 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2117).

wprost wyrażające, że nie stanowi naruszenia tajemnicy zawodowej radców prawnych, adwokatów oraz doradców podatkowych przekazanie informacji na podstawie przepisów rozdziału 11a działu III Ordynacji podatkowej. W Ministerstwie Finansów toczą się prace nad zmianą przepisów regulujących schematy podatkowe, w tym przepisów dotyczących prawnie chronionej tajemnicy zawodowej⁴⁷ promotora i wspomagającego⁴⁸. Do czasu wejścia w życie nowych przepisów Minister Finansów wydał interpretację ogólną przepisów prawa podatkowego⁴⁹, która zmieniła uprzednią interpretację ogólną w zakresie prawnie chronionej tajemnicy zawodowej promotora i wspomagającego na gruncie przepisów o schematach podatkowych. Konieczność wydania nowej interpretacji wynika z wydania dwóch wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, tj. wyroku z 8 grudnia 2022 r. w sprawie C-694/20 *Orde van Vlaamse Balies i in.*⁵⁰, wyroku z 29 lipca 2024 r. w sprawie C-623/22 *Belgian Association of Tax Lawyers i in.*⁵¹, a także zmiany treści DAC6, dokonanej dyrektywą Rady (UE) 2023/2226 z dnia 17 października 2023 r.⁵² w odniesieniu do art. 8ab ust. 5.

Wydanie przez Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przywołanych wyroków sprawiło, że interpretacja ogólna z 2019 r. stała się nieaktualna w zakresie związanym z informowaniem przez podmioty zobowiązane do zachowania prawnie chronionej tajemnicy zawodowej i obowiązków spoczywających

⁴⁷ Projektowane zmiany przepisów mają dostosować je do obowiązków zachowania tajemnicy zawodów zaufania publicznego i ograniczyć obowiązki związane z raportowaniem ze strony tych podmiotów.

⁴⁸ Przez promotora rozumie się osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, w szczególności doradcę podatkowego, adwokata, radcę prawnego, pracownika banku lub innej instytucji finansowej doradzającego klientom, również w przypadku gdy podmiot ten nie posiada miejsca zamieszkania, siedziby ani zarządu na terytorium kraju, która opracowuje, oferuje, udostępnia lub wdraża uzgodnienie lub zarządza wdrażaniem uzgodnienia (art. 86a § 1 ust. 8 ustawy Ordynacja podatkowa), natomiast wspomagającym jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, w szczególności biegłego rewidenta, notariusza, osobę świadczącą usługi prowadzenia ksiąg rachunkowych, księgowego lub dyrektora finansowego, bank lub inną instytucję finansową, a także ich pracownika, która przy zachowaniu staranności ogólnie wymaganej w dokonywanych czynnościach, przy uwzględnieniu zawodowego charakteru działalności, obszaru specjalizacji oraz przedmiotu wykonywanych czynności, podjęła się udzielić, bezpośrednio lub za pośrednictwem innych osób, pomocy, wsparcia lub porad dotyczących opracowania, wprowadzenia do obrotu, organizowania, udostępnienia do wdrożenia lub nadzorowania wdrożenia uzgodnienia (art. 86a § 1 pkt 18 ustawy Ordynacja podatkowa).

⁴⁹ Interpretacja ogólna nr DTS5.8092.2.2025 Ministra Finansów z dnia 5 marca 2025 r. w sprawie „prawnie chronionej tajemnicy zawodowej” promotora i wspomagającego na gruncie przepisów o schematach podatkowych (Dz. Urz. Min. Fin. z 2025 r., poz. 14).

⁵⁰ Wyrok TSUE z 8 grudnia 2022 r., sygn. akt C-694/20, *Orde Van Vlaamse Balies i in. v. Vlaamse Regering*, Lex nr 3439165.

⁵¹ Wyrok TSUE z 29 lipca 2024 r., sygn. akt C-623/22, *Belgian Association of Tax Lawyers i in. v. Premier Ministre/Eerste Minister*, Lex nr 3740798.

⁵² Dyrektywa Rady (UE) 2023/2226 z dnia 17 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania (Dz.U. UE L z 2023 r., poz. 2226).

po stronie promotora⁵³. W orzeczeniu nr C-694/20 Trybunał orzekł, że adwokaci, radcowie prawni i inni profesjonaliści, którzy powołają się na tajemnicę zawodową, nie muszą raportować schematów podatkowych ani informować o tym obowiązku innych pośredników, którzy nie są ich klientami. Muszą jednak poinformować swoich klientów o konieczności zgłoszenia schematów. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazał na to, że art. 8ab ust. 5 DAC6 narusza prawo do poszanowania komunikacji między adwokatem a jego klientem w zakresie, w jakim przewiduje w istocie, że adwokat pośrednik podlegający obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej jest zobowiązany do powiadomienia każdego innego pośrednika, który nie jest jego klientem, o ciążyących na nim obowiązkach zgłoszeniowych. W wyroku w sprawie C-623/22 Trybunał doprecyzował kwestię „prawniczej tajemnicy zawodowej” na gruncie DAC6 i wskazał wprost zawody, których przedstawiciele mogą być zwolnieni z obowiązków sprawozdawczych z obszaru schematów podatkowych ze względu na obowiązującą ich tajemnicę zawodową. Jednak analizując wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, można dojść do przekonania, że tylko adwokaci i radcowie prawni mogą się powołać na chroniącą ich tajemnicę zawodową w celu uniknięcia obowiązku raportowania schematów podatkowych, a takie prawo nie przysługiwałoby innym zawodom prawniczym, np. doradcom podatkowym czy rzecznikom patentowym. Należy mieć jednak na uwadze, że wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie zapadły na gruncie przepisów prawa polskiego. Polski Trybunał Konstytucyjny uznał, iż przepisy Ordynacji podatkowej, które zobowiązują doradców podatkowych do raportowania schematów podatkowych, są niezgodne z Konstytucją RP, bo naruszają tajemnicę zawodową doradcy⁵⁴. Wnioskodawcy skargi słusznie stwierdzili, że „prawo do korzystania z pomocy doradcy podatkowego zobowiązanego do przestrzegania obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej jest współistotne prawu do prywatności mocodawcy doradcy podatkowego, potwierdzone w art. 47 Konstytucji RP”. Mając na uwadze powyższe, Minister Finansów wskazał w powołanej interpretacji na to, że doradcy podatkowemu oraz rzecznikowi patentowemu – na takich samych zasadach jak adwokatowi oraz radcy prawnemu – przysługuje uprawnienie związane z prawnie chronioną tajemnicą zawodową, co w konsekwencji oznacza zastąpienie obowiązku raportowania schematu podatkowego do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej obowiązkiem powiadomienia innych podmiotów o konieczności takiego zaraportowania.

⁵³ Szerzej na ten temat: C. Golda, *Tajemnica zawodowa radcy prawnego, adwokata oraz doradcy podatkowego a obowiązki raportowania schematów podatkowych przez promotorów*, „Kwartalnik Prawno-Finansowy” 2020, nr 3, s. 42–65, DOI: 10.34616/144580.

⁵⁴ Wyrok TK z 23 lipca 2024 r., sygn. akt K 13/20, OTK-A 2024, Nr 66.

Wnioski

Dokonana analiza obowiązujących norm dotyczących prawa do prywatności w kontekście prawa podatkowego i praktyki organów podatkowych skłania do refleksji i pozwala dostrzec coraz większą liczbę aktów normatywnych, regulujących poruszaną w tekście problematykę, oraz ich częste zmiany. Trend redundancji jest wyjątkowo groźny, bowiem dotyczy i ingeruje, w różnym stopniu, w prawo do prywatności⁵⁵. Tym samym narusza podstawowe wartości należące do europejskiej (kontynentalnej) kultury prawnej. Analiza obecnego poziomu ingerencji organów podatkowych w prywatność jednostek uprawnia do stwierdzenia o postępującym zawężaniu jej interpretacji. A jeśli tempo ingerencji nie zostanie zahamowane, to wkrótce będzie można mówić o jej „zanikaniu”⁵⁶. Dodatkowo proces wzmagany jest przez zacieranie granicy między tym, co „prywatne”, a tym, co „publiczne”. Wynika to z tego, że spory zakres informacji dotyczących podatników jest dostępny podmiotom trzecim – organom podatkowym. Informacje te w założeniu mają korzystać z ochrony na podstawie różnych przepisów gwarantujących składowe prawa do prywatności – tajemnicy bankowej, lekarskiej czy też tajemnic zawodowych zawodów prawniczych, ale ze względu na stopień i charakter ingerencji organów podatkowych ich gwarancyjny charakter stopniowo traci na znaczeniu.

Na podstawie przytoczonych przykładów należy stwierdzić, że ciągle rosnąca liczba wyjątków od obowiązku zachowania tajemnicy bankowej oraz stopniowo rozszerzany katalog organów, które mają dostęp do danych tą tajemnicą bankową wymaga stwierdzenia, że tak dalecy idący stopień ingerencji w prywatność nie jest proporcjonalny w stosunku do ochrony innego dobra, jakim jest interes publiczny. Istota prawa do prywatności wydaje się naruszona tak szerokim umożliwieniem dostępu do danych wchodzących w zakres prawa do prywatności finansowej. Zgodzić się trzeba ze stanowiskiem przyjętym przez Joannę Uliasz, że „prywatność jednostki będzie w pełni zagwarantowana, o ile zagwarantuje się jej w stopniu dostatecznym (a nie absolutnym) (...) swobodę i autonomię decyzyjną, informacyjną, przestrzenną i przekonań”⁵⁷.

Nie można także uznać, że działalność analityczna Krajowej Administracji Skarbowej, mająca na celu kontrolę przestrzegania przez lekarzy

⁵⁵ B. Wróblewski, M. Zajęcki, *O normatywności, redundantności i zbędności przepisów prawnych*, „Przegląd Sejmowy” 2017, nr 5, s.125 i nast.

⁵⁶ M. Mrozowski, *Powstanie i zanik prywatności*, [w:] *Prawo do prywatności a media. Materiały z Seminarium zorganizowanego przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych 20.09.2003 r. w Warszawie*, Warszawa 2005, s. 12.

⁵⁷ J. Uliasz, *Konstytucyjna ochrona prywatności w świetle standardów międzynarodowych*, Rzeszów 2018, s. 249.

świadczących odpłatne usługi medyczne rzetelnego rozliczania się z uzyskiwanych dochodów, stanowi okoliczność uzasadniającą łamanie tajemnicy lekarskiej, będącą częścią prawa do prywatności. Powoływanie się przez organy Krajowej Administracji Skarbowej na przepisy o działalności analitycznej w celu podejmowania danych objętych tajemnicą lekarską jest poważnym zagrożeniem dla prywatności pacjentów.

Przepisy nakładające obowiązek raportowania schematów podatkowych nieproporcjonalnie względem zakładanego celu (unikania opodatkowania) ograniczają z kolei obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej. Zachowanie tajemnicy zawodowej powinno być bowiem rozpatrywane nie tylko jako obowiązek, ale również jako prawo i przywilej zarówno wobec władz publicznych, jak i podmiotów trzecich. Pozytywnie jednak należy ocenić podjęcie prac legislacyjnych mających na celu eliminację wskazanego problemu.

W dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości celem ustawodawcy ma być stworzenie efektywnych mechanizmów pozwalających na ochronę prywatności. *De lege ferenda* powinny zostać wprowadzone szczegółowe zasady uwzględniające zasadę poszanowania prywatności i odnoszące się do zbierania, analizy oraz gromadzenia i przetwarzania danych przez organy podatkowe. Zasadne byłoby także skatalogowanie instrumentów służących do pozyskiwania wskazanych informacji.

Wykaz literatury

- Braciak J., *Prawo do prywatności*, [w:] B. Banaszak, A. Preisner (red.), *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, C.H. Beck, Warszawa 2002.
- Brzeziński B., *Prawo podatkowe*, TNOiK, Toruń 1999.
- Dębowska-Romanowska T., *Istota i treść władztwa finansowego*, [w:] T. Dębowska-Romanowska, A. Jankiewicz (red.), *Konstytucja, ustroj, system finansowy państwa. Księga pamiątkowa ku czci prof. Natalii Gajl*, Wyd. TK, Warszawa 1999.
- Dębowska-Romanowska T., *Obliczenie podatku a gwarancje praw obywatelskich*, „Państwo i Prawo” 1998, z. 7.
- Dębowska-Romanowska T., *Prawo finansowe. Część konstytucyjna wraz z częścią ogólną*, C.H. Beck, Warszawa 2010.
- Dowgier R., *Konstytucyjne podstawy stanowienia prawa podatkowego w Polsce*, [w:] J. Matwiejuk (red.), *Konstytucyjno-ustawowa regulacja stosunków społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Białoruś*, Temida 2, Białystok 2009.
- Dzwonkowski H., *Stosunek prawny – obowiązek podatkowy – zobowiązanie podatkowe*, [w:] H. Dzwonkowski, J. Głuchowski, A. Pomorska (red.), *W kręgu prawa podatkowego i finansów publicznych. Księga dedykowana prof. Cezaremu Kosikowskiemu w 40-lecie pracy naukowej*, Wyd. UMCS, Lublin 2005.
- Etel L. (red.), *Ordynacja podatkowa*, t. 1: *Zobowiązania podatkowe. Art. 1–119zzk. Komentarz aktualizowany*, 2025, Lex.

- Franczak A., *Ochrona praw podatnika a dopuszczalny zakres informacji przekazywanych w trybie art. 45 ust. 1 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej. Glosa aprobowana do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 maja 2021 r. (III FSK 928/21, LEX nr 3181325)*, „Studia Iuridica Lubliniensa” 2023, t. 32, nr 2, DOI: 10.17951/sil.2023.32.2.347-358.
- Garlicki L., Zubik M. (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 2, 2016, Lex.
- Golda C., *Tajemnica zawodowa radcy prawnego, adwokata oraz doradcy podatkowego a obowiązek raportowania schematów podatkowych przez promotorów*, „Kwartalnik Prawno-Finansowy” 2020, nr 3, DOI: 10.34616/144580.
- Gomułowicz A., *Podatki a etyka*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Kosikowski C., *Finanse publiczne w świetle Konstytucji RP oraz orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (na tle porównawczym)*, Wyd. Sejmowe, Warszawa 2004.
- Kosikowski C., *Kontrola tworzenia prawa podatkowego*, [w:] E. Ruśkowski (red.), *Kontrola tworzenia i stosowania prawa podatkowego pod rządami Konstytucji RP*, Wolters Kluwer, Warszawa 2006.
- Kutyłowski M., *Nowe perspektywy ochrony prawa do prywatności*, [w:] E. Galewska, S. Kotecka (red.), *X-lecie. Księga pamiątkowa z okazji dziesięciolecia Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej i Studenckiego Koła Naukowego*, Oficyna Prawnicza, Wrocław 2012.
- Łączkowski W., *Orzecznictwo Polskiego Trybunału Konstytucyjnego dotyczące trybu uchwalania ustaw podatkowych*, „Roczniki Nauk Prawnych” 1998, t. VIII.
- Mastalski R., *Interpretacja prawa podatkowego. Źródła prawa podatkowego i jego układnia*, Wyd. UW, Wrocław 1989.
- Mastalski R., *Prawo podatkowe*, C.H. Beck, Warszawa 2014.
- Motyka K., *Prawo do prywatności i dylematy współczesnej ochrony praw człowieka na przykładzie Stanów Zjednoczonych*, Verba, Lublin 2006.
- Mrozowski M., *Powstanie i zanik prywatności*, [w:] *Prawo do prywatności a media. Materiały z Seminarium zorganizowanego przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych 20.09.2003 r. w Warszawie*, Warszawa 2005.
- Oniszczuk J., *Podatki i inne daniny w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, KiK, Warszawa 2001.
- Safjan M., *Prawo do ochrony życia prywatnego*, [w:] *Szkoła Praw Człowieka*, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa 2006.
- Sagan M., *Tajemnica bankowa a prawo do prywatności w prawie polskim*, Wyd. UR, Rzeszów 2021.
- Strzelec D., *Zadania Krajowej Administracji Skarbowej*, 2017, Lex.
- Teszner K., *Administracja podatkowa i kontrola skarbową w Polsce*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
- Teszner K., *Podstawowe konstrukcje w zakresie realizacji zobowiązań podatkowych*, [w:] L. Etel (red.), *Prawo daninowe*, seria: System Prawa Finansowego, t. 3, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
- Tuleja P. (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, 2023, Lex.
- Uliasz J., *Konstytucyjna ochrona prywatności w świetle standardów międzynarodowych*, Wyd. UR, Rzeszów 2018.
- Wróblewski B., Zajęcki M., *O normatywności, redundantności i zbędności przepisów prawnych*, „Przegląd Sejmowy” 2017, nr 5.

Summary

Tax authorities' interference in taxpayers' right to privacy

Keywords: tax law, interference, tax authority, right to privacy, taxpayer, National Revenue Administration.

The right to privacy and its regulations constitute an important element of research in many areas of legal studies, including tax law. This study aims to identify and analyse selected threats interfering with the constitutional framework for the right to privacy in tax law. The constantly evolving and changing legislation in this area distorts this framework, resulting in a blurring of the boundaries between what is “private” and what is “public”. This process of change affects both substantive and procedural law, and in particular, the powers of tax authorities. The analysis of the applicable standards regarding the right to privacy in the context of tax law and tax authority practice is thought-provoking and allows us to recognise the increasing number of normative acts regulating the issues discussed in this text and their frequent changes. The research conducted on the current level of tax authorities' interference in individual privacy justifies the conclusion that its interpretation is gradually narrowing. If the pace of this interference is not slowed, it will soon be possible to speak of its “disappearance”. A significant amount of information regarding taxpayers is available to third parties – tax authorities. This information is supposed to be protected under various provisions guaranteeing the components of the right to privacy – banking secrecy, medical secrecy or professional secrecy of legal professions, but due to the degree and nature of the interference of tax authorities, their guaranteed character is gradually losing its significance.